

Leden van de Gemeenteraad van de
gemeente Alphen aan den Rijn

Stadhuisplein 1
Postbus 13
2400 AA Alphen aan den Rijn
Telefoon: 14 0172
E-mail: gemeente@alphenaandenrijn.nl
Website: www.alphenaandenrijn.nl

Zaaknummer
3393929

Datum
17 juli 2024

Contactpersoon
D. Cools, procesmanager ZES

Team Duurzaamheid en Economie

Onderwerp
Invoering zero-emissiezone in Alphen aan den Rijn

Bijlage(n):

- Brochure zero-emissie zone in Alphen aan den Rijn

Geachte leden van de raad,

In de gemeenteraad van 16 juni 2022 is besloten om te starten met de voorbereiding van een zero-emissiezone (ZE-zone) in Alphen aan den Rijn met invoeringsdatum 1 juli 2026. Met deze raadsbrief informeren wij u over de actualiteiten rond de invoering van de door uw raad vastgestelde ZE-zone.

Op 12 september 2023 is de raad geïnformeerd via een raadsbrief naar aanleiding van de informatiebrief die 11 september 2023 is verzonden aan ca. 13.000 ondernemers. Op 1 februari 2024 is er een informatiemarkt gehouden. Naar aanleiding daarvan stelde de fractie van de VVD artikel 40 vragen. De schriftelijke beantwoording is besproken in de commissie Ruimte, Economie en Duurzaamheid op 16 mei jongstleden.

In deze raadsbrief wordt ingegaan op het raadsbesluit van 2022, het door het college te nemen verkeersbesluit, de overgangs- en ontheffingsregels, de aanpak en stand van de communicatie en de momenten waarop uw raad het komende jaar geïnformeerd zal worden over de verdere voortgang.

Gelijktijdig met deze raadsbrief worden ook de door ONS Alphen gestelde artikel 40 vragen beantwoord.

Zero-emissiezone

Het instellen van zero-emissiezones (ZE-zones) in Nederland levert een belangrijke bijdrage aan het terugdringen van CO₂-uitstoot en het verbeteren van de luchtkwaliteit, gezondheid en leefbaarheid. Om de leefbaarheid en het winkel- en verblijfsklimaat in de stad te verbeteren en de overlast te beperken stellen 29 gemeenten in Nederland een gebied in zonder uitstoot van schadelijke stoffen. De meerderheid van deze 29 gemeenten voert de ZE-zone in vanaf 1 januari 2025. Andere gemeenten volgen in een later stadium.

Alphen aan den Rijn voert de ZE-zone in vanaf 1 juli 2026. Dit past ook bij de gemeentelijke ambities op het gebied van duurzaamheid. Dit betekent dat bestel- en vrachtauto's in deze zone uitstootvrij moeten zijn. Voor een aantal voertuigcategorieën is er tot 2030 een overgangsregeling. Voor sommige voertuigcategorieën geldt er een vrijstelling. Daarnaast komen er ook verschillende ontheffingen. Vanaf 2030 mag men enkel nog met emissievrije bestel- en vrachtauto's de ZE-zone inrijden.

Het is belangrijk dat alle ondernemers met deze transitie mee kunnen doen. Daarom is er een landelijke overgangsregeling en stellen we lokaal ontheffingsregels vast. Als een ondernemer niet uit de voeten kan met de landelijke overgangsregeling, dan is het mogelijk een ontheffing te krijgen. Er zijn verschillende ontheffingen mogelijk, daarover leest u verderop in deze brief meer.

Verkeersbesluit 2025

Om de ZE-zone per 1 juli 2026 mogelijk te maken is daarom op 16 juni 2022 door de gemeenteraad besloten dat de voorbereidingen voor de invoering kon worden gestart. Ook besloten zij over de omvang van de zone, het benodigde projectbudget en dekking voor investerings- en operationele kosten. Het college voert dit uit.

Om de ZE-zone in te kunnen stellen is een verkeersbesluit nodig. Dit is een collegebevoegdheid. Het verkeersbesluit wordt medio 2025 genomen na een uitgebreide voorbereidingsprocedure. In deze procedure kunnen inwoners en ondernemers schriftelijke zienswijzen indienen en zullen er ook één of twee inloop-/informatiemomenten georganiseerd worden.

Voordat het college in 2025 definitief beslist over de ingediende zienswijzen en het verkeersbesluit betreft het college de raad middels de procedure voor het geven van wensen en bedenkingen.

Het verkeersbesluit legt de definitief de begrenzing van de ZE-zone vast. Hierin staat een berekening van de effecten van de ZE-zone op CO₂-reductie en luchtkwaliteit. Daarnaast worden de maatschappelijke baten van de ZE-zone in beeld gebracht. Dit is een nadere uitwerking en actualisatie van de effectstudie die onderdeel was van de besluitvorming in 2022. Uw raad wordt over de uitkomsten hiervan na de zomer van 2024 geïnformeerd wanneer het college het ontwerp verkeersbesluit heeft vrijgegeven voor de inspraak.

Met het verkeersbesluit worden ook de gemeentelijke ontheffingsregels vastgesteld. Daarover leest u verderop meer.

Planning verkeersbesluit

- Effectonderzoek gereed zomer 2024
- Start inspraak najaar 2024
- Nota van beantwoording voorjaar 2025
- Wensen en bedenkingen gemeenteraad voorjaar 2025
- Verkeersbesluit B&W juni 2025

Op de volgende momenten wordt de gemeenteraad de komende periode geïnformeerd over de voortgang van het invoeren van de ZE-zone middels raadsinformatiebrieven:

- Vrijgave ontwerp-verkeersbesluit (najaar 2024)
- Wensen en bedenkingen (begin 2025)
- Definitief verkeersbesluit (medio 2025)

Landelijke overgangsregeling, vrijstellingen en (gemeentelijke) ontheffingen

Om de overstap voor ondernemers haalbaar te maken, gelden er verschillende ingangsdata voor verschillende voertuigen. Dit is een landelijk vastgestelde overgangsregeling. Zo mogen de schonere bestelauto's en jongere vrachtauto's wat langer in de ZE-zones komen. De toegangsregels zijn te zien in onderstaande afbeeldingen.

Het kan voorkomen dat men geen toegang heeft tot ZE-zones met een voertuig, omdat deze een te lage emissieklasse heeft of te oud is en buiten de overgangsregeling valt. Hier kunnen uitzonderingen voor gemaakt worden door middel van vrijstellingen en ontheffingen.

Een vrijstelling wordt verkregen op basis van het kenteken en krijgt men automatisch. Een ontheffing moet men zelf bij de gemeente aanvragen. Om in aanmerking te komen voor een

vrijstelling of ontheffing, moet men aan bepaalde voorwaarden voldoen. Zowel de vrijstelling als de ontheffing zijn geldig tot 1 januari 2030.

Voor bestel- en vrachtauto's die niet in de overgangsregeling vallen en ook niet automatisch zijn vrijgesteld kunnen de volgende ontheffingen worden aangevraagd bij de gemeente:

- Dagontheffingen (12 dagen per jaar)
- Ontheffing voor particuliere bedrijfs- en vrachtauto's
- Ontheffing voor bedrijfs- en vrachtauto's die vanwege een handicap zijn aangepast
- Ontheffing voor plug-in hybride vrachtauto's
- Ontheffing voor bijzondere voertuigen met een datum eerste toelating (DET) tot 13 jaar oud
- Ontheffing wegens lange levertijden
- Ontheffing voor bedrijfs- of vrachtauto's in verband met bedrijfseconomische omstandigheden
- Ontheffing voor voertuigen die niet emissieloos verkrijgbaar zijn
- Ontheffing op basis van de hardheidsclausule
- Ontheffing voor Euro 6-bakwagens met een DET tussen 1-1-2017 en 31-12-2019

Om een ontheffing aan te vragen is in opdracht van het ministerie van I&W door het RDW samen met betrokken gemeentes een centraal loket voor ondernemers ingericht. Dit loket ging live op 1 juli 2024. Vanaf dat moment kunnen ondernemers hier terecht voor het aanvragen van ontheffingen. Voor Alphen aan den Rijn kan dit na het nemen van het verkeersbesluit in de loop van 2025.

Ondernemers kunnen nu wel al kijken of zij een vrijstelling krijgen of een ontheffing aan moeten vragen. Dat kan via een kentekencheck op:

www.alphenaandenrijn.nl/Ondernemen/Zero_emissiezone

Communicatie

In de communicatie over de ZE-zone richten we ons op het informeren en adviseren van bedrijven en instellingen over de ZE-zone, de overgangs-, vrijstellings- en ontheffingsregelingen, technische mogelijkheden voor voertuigen en fiscale en subsidieregelingen. Dit doen we door middel van:

- 1 op 1 gesprekken met een logistiek adviseur
- Gesprekken/bijeenkomsten met ondernemersverenigingen
- Berichtgeving via de gemeentelijke website
- Berichtgeving via de sociale mediakanalen van de gemeente
- Aanwezigheid bij events en ondernemersbijeenkomsten

Daarnaast is er informatiemateriaal ontwikkeld in de vorm van een informatieve folder, poster en roll-up banners. Deze communicatiemiddelen zijn en worden onder de aandacht gebracht bij ondernemers en ondernemersverenigingen. Momenteel ook bij partners, zakelijke autodealers en

bouwmarkten (groothandel). De folder treft u bijgaand aan. Ook is al enige tijd is ook de landelijke campagne van start gegaan met o.a. radiocommercials om ondernemers bewust te maken van de ZE-zones in Nederland.

Onze logistiek adviseur begeleidt lokale ondernemers in de transitie naar de ZE-zone en geeft voorlichting. Er zijn inmiddels meer dan 65 persoonlijke adviesgesprekken gevoerd met lokale ondernemers. Ook is daarnaast gesproken met meer dan 70 ondernemers tijdens verschillende evenementen en netwerkbijeenkomsten. Omdat dezelfde gesprekken gevoerd worden door Leiden en Delft is er sprake van kruisbestuiving. Deze gesprekken zijn zinvol. De kennisgraad bij (kleinere) ondernemers is over het algemeen laag en de vaak onduidelijke berichtgeving via (social) media doet daar geen goed aan. Ook diverse brieven die door het RDW sinds 2023 aan eigenaren van voertuigen worden gezonden, lijken niet of slecht gelezen te worden. Dit is dan ook de reden dat we de logistieke adviseur en zijn belangrijke adviesrol in onze communicatie promoten.

Tot nu toe bleek na terugkoppeling van de meeste gesprekken dat de maatregelen voor de betreffende ondernemer duidelijker zijn geworden, er rust ontstaat en door de logistiek adviseur en ondernemer samen een strategie bepaald kan worden.

Onderdeel van deze gesprekken is stevast "het maatje kleiner". Door een grotere bus te vervangen door een kleinere bus, zet je als ondernemer ook al een stap in de goede richting en wordt men bovendien gestimuleerd om na te denken over de eigen bedrijfsvoering.

Uit de verschillende gesprekken blijkt dat onze lokale, grote ondernemers met een wagenpark een duidelijke vervangingsstrategie hebben. In de basis hebben zij geen 'oud' wagenpark en zal in de meeste gevallen de invoeringsdatum 1 juli 2026 en de overgangsregeling tot 2030 niet tot problemen leiden.

Voor de groep zzp'ers die woont en werkt in Alphen is het lastiger. Zij rijden veelal in relatief oude bussen en zij geven aan weinig tot geen financiële middelen te hebben om een andere bus aan te schaffen. Vragen die hieruit voortkomen gaan bijvoorbeeld over beschikbaarheid van e-busjes in de tweedehandsmarkt. Dat volgen we nauwlettend en informeren ondernemers hierover in de 1 op 1 gesprekken.

Belangrijkste ervaringen van onze logistiek adviseur tot heden:

- Actieve benadering wordt gewaardeerd door ondernemers.
- De grote en middelgrote bedrijven zijn ruim op tijd voorbereid.
- ZZP bedrijven lijken te wachten op ontheffingen in plaats van actief te anticiperen. Zij stellen het gesprek uit.
- Laadinfrastructuur is voor veel bedrijven een groot vraagteken.

Samenwerking

Er wordt lokaal nauw samengewerkt in een kopgroep bestaande uit vertegenwoordigers van de gemeente, de VOA en de EDBA. Regionaal werken we bestuurlijk samen met Leiden, Delft en

Gouda. Onderdeel daarvan is een gezamenlijk onderzoek naar de wenselijkheid en haalbaarheid van een regionale logistieke hub. Hierin wordt onder andere ingegaan op of en hoe zo'n hub een aanvullend middel kan zijn om emissieloos transport te vergemakkelijken, welke factoren hierop van invloed zijn en wat de positie van de overheid dan wel de markt hierin is.

Daarnaast ondersteunen we ook relevante samenwerkingen van anderen. In het kader van duurzame mobiliteit is er door de VOA in samenwerking met de fietsverbinder van de gemeente een pilot opgezet waarbij ondernemers vanaf 14 mei 2024 vrachtfietsen kunnen testen voor maximaal 10 dagen. Verschillende typen vrachtfietsen zijn hiervoor beschikbaar, zodat ondernemers een fiets kunnen kiezen die het best past bij hun werkzaamheden. De ervaringen van de ondernemers zullen worden geëvalueerd om hiervan te kunnen leren. Deze evaluatie deelt de VOA met haar leden. Mogelijke voordelen van vrachtfietsen zijn lagere investeringskosten, geen behoefte aan parkeerplaatsen, geen parkeerkosten, eenvoudig opladen aan het stopcontact, bevordering van de vitaliteit, verminderde verkeersdruk en mogelijkheden voor werkgelegenheid voor mensen zonder rijbewijs.

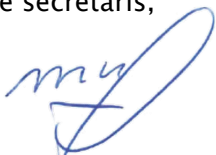
Parallel hieraan wordt er door de VOA onderzocht of een soortgelijke pilot kan worden opgezet voor elektrische bussen om ondernemers de mogelijkheden en beperkingen hiervan te laten ervaren.

Tot slot

De raad zal het komende jaar met regelmaat worden geïnformeerd over de voortgang van de invoering van de ZE-zone en in commissieverband lichten we deze voortgang toe. Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

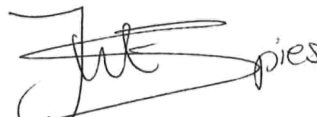
Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Alphen aan den Rijn,

de secretaris,

drs. M.H.J. van Kruijsbergen MBA

de burgemeester,

mr. drs. J.W.E. Spies